

Ομιλία Άννας Διαμαντοπούλου
Προέδρου του Δικτύου για την Μεταρρύθμιση στην Ελλάδα και την Ευρώπη
πρ. Επιτρόπου – πρ. Υπουργού

21 Ιουνίου 2019

Ξενοδοχείο Αθήναιον Ιντερκοντινένταλ

The banner for the 18th Annual HealthWorld Conference, held from June 20-21 at the Athenaeum Intercontinental Hotel. The main title is 'HEALTH WORLD 2019' with the subtitle 'Healthcare Policy in Greece: From Noise to Signal'. The banner features a globe with a caduceus symbol and a background of colorful dots. Logos for the Ministry of Health, efpia, MedTech Europe, SfEE, SEIU, and ERMA are displayed at the bottom.

Η 4^η Βιομηχανική Επανάσταση είναι ο συνδυασμός και η συγχώνευση τεχνολογιών που έχει σαν αποτέλεσμα τα όρια μεταξύ ψηφιακής, φυσικής και βιολογικής σφαίρας να είναι δυσδιάκριτα.

Οι επιπτώσεις θα είναι καταλυτικές παντού. Κάθε τομέας της ανθρώπινης δραστηριότητας επηρεάζεται ανεξάρτητα γεωγραφίας και κοινωνικής διαστρωμάτωσης. Ο χώρος της Υγείας δε, κατά τη γνώμη των περισσότερων ειδικών, είναι ο τομέας με το εν δυνάμει μεγαλύτερο όφελος. Ενώνει και συνδυάζει όλες τις τεχνολογίες, ρομποτική, υπολογιστές, υλικά, τεχνητή νοημοσύνη, γενετική, βιοτεχνολογία, μοριακή βιολογία, νανοτεχνολογία, τρισδιάστατη εκτύπωση.

Εάν αξιοποιηθούν σωστά οι δυνατότητες που ήδη υπάρχουν αλλά και είναι ορατές στο άμεσο μέλλον, ένα αποτελεσματικότερο και αποδοτικότερο και κυρίως βιώσιμο Σύστημα Υγείας με βελτίωση της πρόσβασης, της διαθεσιμότητας, την ενδυνάμωση του ρόλου των ασθενών, είναι εφικτό! Επιπλέον, η επίδραση θα είναι καταλυτική γιατί προάγουν ουσιαστικά την έννοια της πρόληψης και της ευζωίας ενώ παρεμβαίνουν δραστικά στην αύξηση της ποιότητας και στην μείωση του κόστους των υπηρεσιών.

Οι δυνατότητες που μας φέρνει η ενσωμάτωση των παραμέτρων της 4^{ης} ΒΕ ενδεικτικά περιλαμβάνουν ΟΛΟ το φάσμα της διαδρομής μας, Ευζωία-Πρόληψη-Διάγνωση-Θεραπεία-Αποκατάσταση, φροντίδα κατ'οίκον έως και παρηγορική φροντίδα και φυσικά μετατόπιση προς την πρόληψη και προαγωγή φυσικής, αποτελεσματική πρόληψη για πληθώρα παθήσεων.

Θα αναφερθώ ενδεικτικά σε 4 παραδείγματα τρία που αφορούν πιλοτικές δράσεις με σαφή αποτελέσματα και ένα που αφορά σε μια ίσως την μοναδική μεταρρύθμιση υγείας με βάση τον ψηφιακό μετασχηματισμό.

Εικονική Πραγματικότητα (Ο ασθενής στο επίκεντρο με αντίστοιχες επιπτώσεις τόσο στο οικογενειακό περιβάλλον όσο και στις υπηρεσίες του νοσοκομείου)

Χρησιμοποιείται για τη διαχείριση του πόνου, του άγχους, του στρες, της κατάθλιψης, για αυτισμό, υπέρταση, για αποκατάσταση εγκεφαλικού επεισοδίου. Υπάρχουν πιθανώς 50 διαφορετικές εφαρμογές τώρα για θεραπεία εικονικής πραγματικότητας

Περισσότερα από 200 νοσοκομεία σε οκτώ χώρες χρησιμοποιούν τις εμπειρίες της εικονικής πραγματικότητας για να βοηθήσουν τους ασθενείς να διαχειριστούν καλύτερα τον πόνο τους μετά την επέμβαση.

Βελτίωση περίθαλψης και μείωσης κόστους

Στο πλαίσιο ενός πιλοτικού προγράμματος της Εθνικής Υπηρεσίας Υγείας που ενσωματώνει τώρα την τεχνητή νοημοσύνη για να αναλύσει όλα τα δεδομένα ασθενών σε πραγματικό χρόνο, στη νοτιοανατολική Αγγλία, οι ασθενείς από μια ομάδα νοσοκομείων που εξυπηρετούν 500.000 άτομα, μετά το τέλος της νοσηλείας τους, εφοδιάστηκαν με ένα περιβραχιόνιο με δυνατότητα Wi-Fi που παρακολουθεί εξ αποστάσεως ζωτικά σημάδια όπως ο ρυθμός αναπνοής, τα επίπεδα οξυγόνου, ο παλμός, η αρτηριακή πίεση και η θερμοκρασία του σώματος.

Αυτό είχε σαν συνέπεια, τα ποσοστά επανεισοδοχής στο νοσοκομείο και οι επισκέψεις στα επείγοντα να μειωθούν. Επιπλέον, η ανάγκη για δαπανηρές επισκέψεις στο σπίτι μειώθηκε κατά 22%. Μακροπρόθεσμα, η συμμόρφωση με τη θεραπεία αυξήθηκε στο 96%, σε σύγκριση με τον μέσο όρο του κλάδου, 50%.

«Σε μια εποχή που το προσωπικό δεν ήταν ποτέ πιο επιβαρυνόμενο, η τεχνολογία έχει να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στη διευκόλυνση της ζωής των υπερφορτωμένων νοσοκόμων, των ιατρών και του λοιπού προσωπικού, ώστε η απελευθέρωσή τους να επικεντρωθεί στην υποστήριξη των ασθενών».

Τεστ ούρων στο σπίτι με App και το κινητό!

το σύστημα χρησιμοποιεί μια τυπική κάμερα smartphone και ένα στικ μέτρησης για εξετάσεις ούρων που μπορούν να εντοπίσουν 10 ξεχωριστές ενδείξεις ασθένειας, λοίμωξης και επιπλοκών που σχετίζονται με την εγκυμοσύνη. Ο ασθενής παίρνει μια φωτογραφία του στικ πάνω σε μια έγχρωμη κάρτα. Η εφαρμογή χρησιμοποιεί εκμάθηση μηχανών για τη διόρθωση του χρώματος, λαμβάνοντας υπόψη τον τύπο της φωτογραφικής μηχανής, τις συνθήκες φωτισμού και πολλές άλλες μεταβλητές (συμπεριλαμβανομένου του εάν ο ασθενής έχει βυθίσει το ραβδί για τα συνιστώμενα δύο δευτερόλεπτα ή περισσότερο.) Η εφαρμογή δίνει στη συνέχεια μια στιγμιαία ανάλυση. Σε κλινικές δοκιμές στο πλαίσιο της διαδικασίας έγκρισης του FDA, η ακρίβεια του συστήματος ταιριάζει με τα αποτελέσματα ενός επαγγελματικού εργαστηρίου - σε ένα κλάσμα του χρόνου και του κόστους και σε ελάχιστη ταλαιπωρία για τον ασθενή.

Το ΕΣΥ στην Αγγλία, ανακοίνωσε ότι η πρώτη κυκλοφορία του - με περισσότερους από 2.000 διαβητικούς ασθενείς στην περιοχή Hull της βορειοανατολικής Αγγλίας - αύξησε τα ποσοστά ανταπόκρισης στο 72% των ασθενών που προηγουμένως δεν ανταποκρίθηκαν στις υπενθυμίσεις για τις εξετάσεις τους. Από αυτούς, 10% βρέθηκαν να έχουν αυξημένα επίπεδα πρωτεϊνών στα ούρα τους, ένα πρώιμο σημάδι χρόνιας νεφρικής νόσου που, εάν έμενε ανεξερεύνητο, θα απαιτούσε είτε διάλυση είτε μεταμόσχευση σε περίπου πέντε χρόνια.

Στο παράδειγμα αυτό μπορούμε να δούμε την μείωση του χρόνου και του κόστους και την ελάχιστη ταλαιπωρία για τον ασθενή.

Τα σημαντικά αποτελέσματα πρόληψης για την ζωή, για την ποιότητα ζωής του ασθενή αλλά και την ελάφρυνση του φόρτου εργασίας των εργαστηρίων. Από την άλλη ας σκεφτούμε τις

αλλαγές στις θέσεις εργασίας , και σε όλη την εφοδιαστική αλυσίδα στον χώρο των εργαστηρίων.

ΕΣΘΟΝΙΑ

Ένα παράδειγμα ευρωπαϊκού κράτους - μέλους με την σημαντική ψηφιακή μεταρρύθμιση στην Υγεία

Η Εσθονία είναι ένα από τα πιο προηγμένα ψηφιακά έθνη στον πλανήτη. Περισσότερο από το 95% των δεδομένων που παράγονται από τα νοσοκομεία και τους γιατρούς έχουν ψηφιοποιηθεί και οι πολίτες μπορούν να έχουν εύκολη πρόσβαση στα δικά τους ιατρικά αρχεία, τις συνταγές και τον καταλληλότερο επαγγελματία υγείας.

Αυτό το σύστημα - το οποίο όχι μόνο βελτιώνει την αποδοτικότητα, τη βιωσιμότητα και την αποδοτικότητα της εσθονικής υγειονομικής περίθαλψης αλλά και διευκολύνει τη μετάβαση στην πρόληψη, και όχι στην θεραπεία, υποστηρίζεται από τεχνολογία Blockchain, κρίσιμο πυλώνα για την εξασφάλιση της ακεραιότητας και της ασφάλειας όλα τα δεδομένα ασθενούς.

Η Εσθονία έχει αναπτύξει διάφορες ηλεκτρονικές υπηρεσίες καθ' όλη τη διάρκεια των ετών. Οι πιο ευρέως χρησιμοποιούμενες ηλεκτρονικές υπηρεσίες είναι το Ηλεκτρονικό Αρχείο Υγείας, η Πύλη Ασθενών, η ψηφιακή συνταγή, η υποστήριξη της λήψης αποφάσεων για την αλληλεπίδραση φαρμάκων, η ηλεκτρονική διαβούλευση και το ηλεκτρονικό ασθενοφόρο. Όλοι οι πολίτες είχαν ένα πανελλαδικό ηλεκτρονικό αρχείο υγείας από το 2008. Οι γιατροί υποχρεούνται από το νόμο να διαβιβάζουν δεδομένα σε αυτό το OnLine αρχείο υγείας. Όλα τα σχετικά δεδομένα υγείας του ασθενούς συγκεντρώνονται στο ιστορικό, όπως τα πρόσφατα ραντεβού, οι αναλύσεις και οι διαγνώσεις τους, τα κρίσιμα για την ώρα δεδομένα, όπως οι αλλεργίες, οι συνταγές κτλ. Το Ηλεκτρονικό Αρχείο Υγείας του ασθενούς είναι προσβάσιμο σε όλους τους εξουσιοδοτημένους ιατρούς στην Εσθονία. από μια πρακτική μπορεί εύκολα να έχει πρόσβαση σε δεδομένα ασθενών από άλλη πρακτική όταν θεραπεύει έναν ασθενή. οι ασθενείς χρησιμοποιούν ηλεκτρονικές κάρτες αναγνώρισης για να αποκτήσουν πρόσβαση στις πληροφορίες για την υγεία τους και να αποφασίσουν με ποιον μπορούν να μοιραστούν αυτές τις πληροφορίες. Για τον ασθενή, οι ψηφιακές λύσεις υγείας, ιδιαίτερα στην εποχή του GDPR, είναι ένας τρόπος να αναλάβει τον έλεγχο των δικών τους δεδομένων. Αυτό εδώ και πολύ καιρό αποτελεί ακρογωνιαίό λίθο του εσθονικού συστήματος ηλεκτρονικής υγείας: οι ασθενείς μπορούν να έχουν πρόσβαση στα δεδομένα τους, να δουν ποιος άλλος έχει πρόσβαση και να κλείνουν τα δεδομένα τους από το σύστημα. Επιπλέον, οι ασθενείς μπορούν να χρησιμοποιούν διάφορες ηλεκτρονικές υπηρεσίες, όπως αίτηση για πιστοποιητικό υγείας.

Για την καταπολέμηση των απειλών στον κυβερνοχώρο στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης, η Εσθονία εισήγαγε τεχνολογία μπλοκαρίσματος για την ασφαλή διαχείριση των ηλεκτρονικών αρχείων ασθενών, δημιουργώντας ένα αρχείο με χρονοκαθυστέρηση για όποιον έρχεται σε επαφή μαζί της και προσθέτοντας ή παραλείποντας πληροφορίες.

Επέλεξα μέσα από τέσσερα παραδείγματα φαντάζομαι ότι είναι γνωστά στο ιδιαίτερο κοινό να παρουσιάσω με πολύ κατανοητό τρόπο τις τεράστιες αλλαγές προς όφελος κυρίως του ασθενή που μπορεί να φέρει η 4^η Βιομηχανική επανάσταση στον χώρο της υγείας.

"Βρισκόμαστε σε μια μοναδική ιστορία της ιατρικής, με τη σύγκλιση της γονιδιωματικής, των βιοαισθητήρων, των ηλεκτρονικών αρχείων ασθενών και των εφαρμογών smartphone, όλα επάνω σε μια ψηφιακή υποδομή, με τεχνητή νοημοσύνη για να κατανοήσουν τη συντριπτική ποσότητα των δεδομένων που δημιουργήθηκαν. Αυτό το εξαιρετικά ισχυρό σύνολο τεχνολογιών πληροφόρησης παρέχει την ικανότητα να κατανοεί, από ιατρική άποψη, τη μοναδικότητα του

κάθε ατόμου - και την υπόσχεση παροχής υγειονομικής περίθαλψης σε πολύ πιο ορθολογική, αποτελεσματική και προσαρμοσμένη βάση ».

Η μεγάλη λοιπόν πρόκληση είναι πως ένα εθνικό σύστημα υγείας μπορεί να μεταρρυθμιστεί ενσωματώνοντας όχι απλά στην λειτουργία του αλλά στην φιλοσοφία του τον ψηφιακό μετασχηματισμό.

Η ΨΗΦΙΑΚΗ ΥΓΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΠΤΩΤΙΣΤΩΣ ΕΝΑ ΣΧΕΔΙΟ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΟΧΙ ΕΝΑ ΕΡΓΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

Γι' αυτό και απαιτεί εκπαίδευση και συνέργεια όλων των παραγόντων:

Τον πολίτη ασθενή

Το ιατρικό προσωπικό

Το διοικητικό προσωπικό

Τους κάθε είδους προμηθευτές προϊόντων και υπηρεσιών υγείας

Τις οικογένειες και τους συγγενείς των ασθενών

Προϋποθέσεις και προκλήσεις

Βασικές προϋποθέσεις είναι η ενσωμάτωση των νέων δεδομένων στο θεσμικό πλαίσιο της υγείας.

Σχέδιο με χρονοδιάγραμμα και προϋπολογισμό ψηφιακής λειτουργίας μετά από μεταρρύθμιση και σύνδεσης οργανισμών και αρχείων

Ανάπτυξη των ψηφιακών δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού στον τομέα της υγείας

Σχεδιασμός πιλοτικών δράσεων για νέες εφαρμογές που αφορούν μεγάλες ομάδες του πληθυσμού.

ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ

Ενδεικτικές προκλήσεις με την έλευση στη ζωή μας όλων αυτών των εξελίξεων είναι μεταξύ άλλων:

✓ Διαχείριση δεδομένων (Big Data)

Ασφάλεια, ευθύνη, χρόνος και τόπος αποθήκευσης, ανιχνευσιμότητα, ιδιοκτησία, διαχείριση, χειραγώγηση, η ποιότητα τους .

Τα δεδομένα μπορούν να κλαπούν. τα δεδομένα ενδέχεται να διαγραφούν ή να καταστραφούν με τρόπο που δεν είναι προφανής μέχρι χρόνια αργότερα. και οι ιατρικές συσκευές μπορούν να αλλοιωθούν, προκαλώντας άμεση βλάβη στους ασθενείς.

Είτε πρόκειται για ιατρικά αρχεία, ασφαλιστικές αποδείξεις ή προσωπικές πληροφορίες πληρωμής, πολλές πολύ ευαίσθητες και έντονα ρυθμιζόμενες ροές πληροφοριών μέσω των συστημάτων των παρόχων υγειονομικής περίθαλψης. Οι διακοπές της επιθέσεις στον κυβερνοχώρο, η ειδοποίηση παραβίασης και οι κυρώσεις, η εμπιστοσύνη του κοινού, ακόμη και η ασφάλεια των ασθενών είναι πρωταρχικές ανησυχίες. Η προστασία της ιδιωτικής ζωής και της ασφάλειας των δεδομένων είναι δυνατή μόνο όταν είναι σωστά ρυθμισμένη.

✓ Η διασύνδεση και διαλειτουργικότητα των συστημάτων

✓ Η δημιουργία ρυθμιστικού πλαισίου για τον έλεγχο και την λογοδοσία, καθώς και την εισαγωγή στο σύστημα υγείας (π.χ. μελέτες για ασφάλεια, αποτελεσματικότητα, διαδικασίες έγκρισης - παρακολούθησης).

✓ Νομικές προεκτάσεις

✓ Ηθικά διλλήματα

✓ Οι επιπτώσεις και η αντιμετώπιση τους στην αγορά εργασίας (απώλειες και δημιουργία νέων θέσεων)

Καμία αλλαγή όμως έστω και εάν τα οφέλη είναι εμφανή και πολλαπλά, δεν είναι δυνατή, εφικτή και αποτελεσματική εάν οι εμπλεκόμενοι δεν την ασπαστούν.

Οι εμπλεκόμενοι όμως στο εθνικό σύστημα υγείας είναι το σύνολο του ελληνικού λαού. Τα νοσοκομεία και οι οργανισμοί υγείας είναι μέρος συνολικά της ελληνικής διοίκησης.

Κανένας δεν θα μπορούσε να κάνει μία ψηφιακή όαση υγείας σε μία χώρα η οποία συνολικά είναι στην 27^η στους 28 σε όλους τους ψηφιακούς δείκτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ο ψηφιακός μετασχηματισμός της χώρας είναι το άλμα του «πούμα» που χρειάζεται η χώρα για να αλλάξει σελίδα και να μπορέσει να μπει με απαιτήσεις τον 21^ο αιώνα.

Αυτό σημαίνει Εθνικός στόχος ώστε η χώρα να μπει στην πρωτοπορία των χωρών της Τέταρτης Βιομηχανικής Επανάστασης με συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα και εθνικό σχέδιο ψηφιακών προτεραιοτήτων όσον αφορά στο θεσμικό πλαίσιο στις υποδομές, στην εκπαίδευση του ανθρώπινου δυναμικού.

Μπορούμε;; Μπόρεσαν χώρες που ξεκίνησαν πολύ πιο δύσκολα από μας και τα κατάφεραν.

Στρατηγική, κουλτούρα και ηγεσία μπορούν αλλάζοντας την πορεία της χώρας, να αλλάξουν καθοριστικά τον σημαντικότερο κλάδο της υγείας.